

„Soča“ izhaja vsak petek in velja po pošti prejemanja ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.40
Pol leta „ 2.20
Četrt leta „ 1.10

Pri oznanilih in tako tudi pri „poslanicah“ se plačuje za navadno tristopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakarnicah in gosposki ulici blizu „treh kron“, na starem trgu in v nanski ulici ter v Trstu, via Caserma, 3.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soče“ v Gorici v Via Ascoli 8, I., naročnina pa opravištvu „Soče“ Via della Croce št. 4. II.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina znižuje, ako se oglase pri opravištvu.

Prazen strah.

„Sočino“ poročilo v zadnji številki od 46. t. m., da društveniki goriške ljudske posojilnice, ki se ustanovlja, bodo morali biti porok za morebitne zgube z vsemi svojimi vplačanimi deleži in še z drugim svojim premoženjem v visokosti vplačanih deležev, je nekatere rojake ostrašilo, češ da posojilnica jim ne prinese pomoči, ampak da jih spravi celo v nevarnost, da izgubijo svoje novce.

Ta strah je neopravičen in nepotreben; potrebno pa je na vsak način tako poročilo, ako hočemo, da bo narod imel zaupanje do posojilnice. Naše podjetje se da primerjati z novo hišo, katero stavijo zidarji. Lastnik nove hiše se je z njimi pogodil, da mu sezidajo hišo po danem načrtu, v določenem času za izgovorjeno plačilo. Dostavil je pa v pogodbi, katero je z njimi sklenil, da, ako se med delom ali kmalu po dovršenem delu posuje hiša ali kak njen del, bodo morali to, kar se je posulo, vnovič sezidati na svoje stroške in s svojim gradivom (materijalom). Tak dostavek v pogodbi je potreben ali vsaj na svojem mestu. Zidarji, ki razumejo svoje delo, se takega pogoja ne bodo bali, ker vedo, da kamen, ki ga oni položijo ostane, da malta, katero oni vržejo, drži, da torej hiša, katero zidajo, se ne posuje, ako ne pride potres, pred katerim ni zavarovan noben človek. Če se zidar omenjenega pogoja boji, je to znamenje, da nima zaupanja v svoje delo ali pa da bi rad zidal slabo hišo namesto dobre. Lastnik hiše ima pravico, da stavi poštene pogoje, katerih umen in vesten zidar ne more zavračati.

Taka je tudi z ljudsko posojilnico. Zidarji so vsi združniki ali društveniki. Hiša, katero zidajo, je denarna pomoč, katero naklonijo sebi in drugim: društveniki dobivajo pomoč v podobi posojila in v čistem dobičku konec upravnega leta; nedruštveniki dobivajo pomoč v obrestih, ki se jim dajejo za njih denar. Pomoč je splošna za društvenike in nedruštvenike; zidarji so pa le društveniki, ker oni gospodarijo z denarom. Čegav je denar, s katerim društvo deluje? morda združnikov? Po nikakem. Zadržniki so vplačali n. pr. 5.000 gl. kot združne in opravilne deleže; ali ta vsota jim ne zadostuje za vse njih potrebe; izposodili bi si iz blagajnice tudi 15.000 gl., ako bi jih blagajnica imela. Blagajnica vzame v rešnici 5.000 gl. na posodo na nizke obresti, 5.000 gl. sprejme pa od raznih ljudij, da jim jih hrani in da jim plačuje letne obresti; ima torej vsega vkup 15.000 gl. Ves ta denar posodi svojim združnikom, denimo po 6 od sto na leto; s tem so združniki rešeni iz krempljev oderuhov, katerim so plačevali po 8, 12, 15, 20, 24, 50 od sto na leto, s tem je ostalo njih zemljišče v zemljiščnih bukvah čisto in se ni pomazalo; v tem jim je bilo že veliko pomagano. Razun tega dobijo še konec leta obresti od denara, ki so ga vplačali združni, in še kak dobiček na vrh; ta je druga pomoč. Ti dve pomoči sti hiša, katero društveniki neprenehoma sebi zidajo, v kateri stanujejo. Čegavo je pa kamesje, s katerim zidajo? čegav je denar, s katerim si pomagajo? ali je združnikov? 5.000 s katerim si pomagajo? 10.000 so dali drugi; ti drugi hočejo biti svojega denara gotovi in pravijo: kar je dobička, gre ves le združnikom, nam plačujejo le letne obresti; prav je torej, da nam vsaj naše glavnice, naš posojeni denar, zagotovijo s tem, da so porok za naša posojila in za naše hranilne vloge. Za svoj denar ne morejo biti društveniki porok, ker niko ni porok sam sebi; ali za tuji denar naj bodo porok s svojimi deleži in s premoženjem v visokosti teh deležev. Če so združniki dobri zidarji, bodo zidali tako, da bodo imeli oni dobiček, mi pa gotovo glavnic in vsakoletne obresti; ako so slabi zidarji, so sami krivi, da bodo morali plačevati, mi jim ne delamo krivice.

Strah, da bi morali društveniki v rešnici svoj denar izgubiti ali še doplačevati, je prazen. To bi se le tedaj zgodilo, ako bi bil odbor neveden, ki bi ne razumel računov in pisanj, ako bi bil nemaren, da bi ne varoval premoženja, ako bi bil nepreviden, da bi posojeval brez zadostnega poročila pripravljiva-

cem in slabim plačevalcem, ako bi bil nepošten in zvit, da bi denar za se pridržaval. Sedanji odbor je pa tak, da mu smemo v vseh ozirih popolnoma zaupati, in računi pridejo pred občni zbor, ki jih potrdi ali ovrže. Kjerkoli so se ustanovile ljudske posojilnice, povsod se dobro obnašajo; ni mogoče, da bi samo na Goriškem ne mogle obstati. — Našim čitateljem smo v oziru na ljudsko posojilnico povedali najprej, kar bi jih znalo strašiti, da ne porečejo, da smo jim reč hvalili in da jim nismo tudi tega pokazali, kar je nevsučno, kar pa, kakor upamo, v „Goriški ljudski posojilnici“ se ne pripeti. Ta pogoj in to določbo imajo vse posojilnice, ker to zahteva državna postava od 9. aprila 1873.

Dopisi.

V Gorici, 21. febr. — Če se kdo poteguje za kako reč, ki je sama na sebi slaba, katero pa vsled svojega nepopolnega spoznanja in krivega prepričanja ima za dobro, ne zasluži graje, ako se pri tem svojem potegovanju poslužuje poštenih sredstev. Nasproti je graje vreden, kdor se za sveto in pošteno reč poganja s sredstvi, ki ne morejo prenesti sodbe poštenih ljudij. Veliko več graje je pa tisti vreden, ki zagovarja stvar, ki očitno ni dobra, in rabi pri teh pomočkah, ki očitno niso pošteni. V katero teh vrst spada goriški „Corriere“, naj sodijo č. č. čitatelji, nam zadostuje, da navedemo nekatera dejanja.

Namere goriških Slovencev v narodnem oziru so sploh znane, ker jih ne prikrivamo. Trudimo in prizadevamo se, da bi število naših rojakov ne pojemalo, da bi Slovenci ne prehajali v drug narodni tabor, da bi doma ostali pri svoji slovenski materi, da bi se doma s pomočjo svojega jezika gmotno in duševno povzdignili. To naše prizadevanje mora vsakdo odobravati, ki priznava naravne postavbe, mora vsakdo pohvaliti, ki je vnet za človeški napredek. Ljudstvo odtujevari svoji narodnosti je protinaravno, omiko zavirati in dušiti s tujim jezikom je protičloveško (inhumano). Do zdaj se Slovenci na Goriškem in posebno v Gorici zares zgublajo, izneverjajo se svojemu narodu in zaostajajo v omiki. Temu namerava politično društvo „Sloga“ vsaj deloma v okom priti, zato snuje slovenske otročje vrte, ki niso nasprotni splošni omiki, ampak jo močno pospešujejo. Temu hoče v okom priti z narodnimi šolami, zato je odposlalo prošnjo v dotičnem smislu visokemu c. k. ministerstvu; zato je tudi goriški državni poslanec dr. Tonkhi stavljal predlog v tem oziru, ki je bil sprejet v proračunskem odseku. Temu prizadevanju se „Corriere“ ustavlja, to bi rad zaprečil; zato kliče mestnim očetom, naj bodo previdni, predno dovolijo slovenske otročje vrte; državnim poslancem goriškim pa kliče, naj porabijo vso svojo moč in svoj vpliv, da ne bo v zbornici sprejet Tonkhijev nasvet. Kdo ne vidi, da „Corriere“ se poteguje s tem za krivično stvar, za zatiranje Slovencev, katerim ne privošči pravic, ki so po državni postavi zagotovljene vsem narodom širnega avstrijskega cesarstva? Taka je stvar, taka je naša sodba; po našem prepričanju sodimo pravično.

Da bi se „Corriere“ pa vsaj pošteno potegoval za svojo reč; ali reči moramo, da mi ne nahajamo poštenosti v njegovi borbi. Goriške Slovence, ki se trudijo za duševno in gmotno korist svojih rojakov, imenuje v svoji 5. številki tako po lahkem panslavizmu, kakor bi kozarec vode popil. To nas spominja na odvetaški talent (govorimo resno in ne v šali), ki je hotel v nekem tržaškem listu vse „Sočine“ vgovore proti nesrečnemu goriškemu mirodvoru z dvema stavkoma zavrniti, v katerih je trdil, da „Soča“ dopisnik ni resnicoljuben ni v dejanskih ni v znanstvenih rečeh. Tako hoče tudi „Corriere“ prizadevanja goriških Slovencev z enim mahom uničiti s tem, da jih toži (denuncuje) kot panslaviste, kot nevarne avstrijski državni.

Kar se tiče panslavizma, naj nam dovoli „Corriere“ par prašanj? Ali priznava „Corriere“, da slovanski jeziki in slovanska pokoljenja so si v rodu? da je vsakemu izobraženemu Slovanu koristno vedeti kaj o slovanskih narodih, o njih zgodovini, življenji, slovstvu itd.? da je dobro, ako med njimi ni prepira, sovraštva, vojske in preganjanja? da imajo drug za drugega srce, da delijo med seboj v postavnih mejah žalost in veselje? da se bližajo drug drugemu v jeziku in medsebojnem spoznavanju? Ako to priznava, potem je sam tak panslavist, kakoršni so goriški Slovenci; potem ne sme očitati drugim, kar ne upa na sebi obsojati. — Ako pa imenuje goriške Slovence panslaviste, kakor bi hoteli vse posloveniti (tudi goriške Italijane), ali kakor bi težili po združenju s Slovani zunaj Avstrije na škodo Avstrije, moramo tako sumničenje z vso odločnostjo zavrniti kot grdo obrekovanje. Slovenstvo hočemo ohraniti, usiljevati ga nečemo nikomur. Gledé notranje in zunanje politike nam velja geslo: za vero, dom, cesarja. S tem geslom nima politični panslavizem nič opraviti. Vedenja do doma in do cesarja nas uči naša vera, ki je rimsko-katoliška, ki pravi, da, kdor svoje domače zataji, je kakor pogan, in da moramo cesarja slušati ne za voljo strahu, ampak zarad vesti. Ko bi se kdo med nami našel, ki bi drugače sodil in drugače delal, bi ne bil naš somišljenik, bi ne imel našega zaupanja in spoštovanja, ampak obsodili bi ga, kakor obsojamo irredentarje. Če takega „Corriere“ zasledi, naj ga imenuje, z njim naj se sprime, njega naj ošteva; da pa goriške Slovence meni nič, tebi nič imenuje panslaviste, nima nikake pravice. Tako ravnanje po našem mnenju ni pošteno.

Goriški Slovenci so se, hvala Bogu, vedno dobro držali in so ohranili cesarju neomajeno zvestobo in popolno udanost. Italijani pa morajo obzalovati, da so se našli med njimi možje, mnogokrat potalijančeni Slovenci, ki so onečastili italijansko ime. Ali bomo pa zarad tega vse Italijane brez razločka imenovali rogovileže? Nikakor ne; čegar krivica je dokazana, oni naj velja za izdajalca; drugi imajo pravico, da se njih dobro ime spoštuje. Ni preteklo še mnogo let, ko so bile v Gorici hišne preiskave zarad političnih rečij, politične tožbe, obsodbe, pregnanstva, begi. Ali se je godilo to med Slovenci? ali se je godilo med poštenimi Italijani? Ne; godilo se je med tistimi, ki nimajo poguma, da bi si za geslo izbrali našo divizo: za vero, dom, cesarja. Kako geslo ima „Corriere“? Katoliške vere ne spoštuje, ker smeši post in pokoro in odobrava ošemljeni ples v postu; za dom se slabo poganja, ker kratki ali odrekuje domačinom, to je Slovincem, njih naravne pravice; s cesarjem se slabo vjema, ker prezira in je v nasprotju s cesarsko besedo: naredite mir med mojimi narodi. Drugega gesla ne moremo spoznati pri „Corrieru“, ko sistematično in prenišljeno pobijanje slovenskega naroda. Lepa svrha! — Pravi, da se poteguje za italijanstvo. Italijanstvo ni, kakor smo že pri drugi priložnosti pokazali, v nikaki nevarnosti. Italijanstvo se na Primorskem pestva in nosi na rokah, kakor mali otrok. Ako Italijani nimajo narodnih srednjih šol, so večinoma sami krivi, ker iz zavidnosti do Slovencev, ki bi z Italijani vred prišli do svojih pravic, se mlačno in skoraj bi rekel le na videz potegujejo za narodne srednje šole, toliko da bi se ne reklo, da nič ne storijo, in „Corriere“ je v tem oziru še najmanj storil. Vsi drugi so več delali. Kdor se toraj pri takih razmerah poteguje za italijanstvo, ne more se drugače potegovati, ko tako da zagovarja potalijančevanje Slovencev ali pa da hvali združenje Italija nov z njih brati onkraj meje. Če dela prvo, je njegova politika sicer med avstrijskimi mejami, pa vendar krivična; če dela drugo, sili čez mejo in tako počenjanje je izdajalsko. Te druge politike, to moramo reči, nismo zapazili v „Corrieru“; zanimivo pa bi bilo, ako bi nam hotel razodeti, ali je imela in ali ima ta politika pristašev v Gorici, in kje se shajajo nje kolovodje.

Nikar ne misli, dragi „Corriere“, da smo to pisali za te. Dasi so besede obrnene na tvojo osebo, namenjene so našim čitateljem in poštenim, pravičnim Italijanom goriškega mesta. Tebe ne upamo prepri-

čati; bojimo se, da nas boš ljubkoval naprej, kakor do zdaj. Drugače tudi ni pričakovati, ker, če nimaš prepira s Slovenci, ti manjkajo najzelenjši spisi; in zdaj, ko je sol draga, so najbolji taki spisi, ki potrebujejo malo ali nič soli. Da si torej življenje ohraniš in podaljšaš, trden ostani v tvoji vesti, in če ti kdo stvar tako natanko dokaže, da jo vidiš s telesnimi očmi, reci: ne vem, ali mi oči prav kažejo, in mlati naprej, kakor prej. Morebiti, da ti kdaj za tako stanovitnost še spominek postavijo.

Cudimo se, kako se je mogel takemu podjetju pridružiti g. Paternolli, čegar knjigarna je veljala kot zmerna, pravična, spravljiva in je imela zato tudi med Slovenci mnogo odjemnikov. Nismo še slišali, da bi bil kateri goriški trgovec zaradi tega več blaga spečal, ker je Slovence po nepotrebnem žalil in je njih pravice zaničeval; pač pa vemo, da so goriški štaccnarji nekdanj dajali svojim odjemnikom za božič in novo leto mandolata (sladkarij), a nikoli ne pelina. Ker tržuje g. Paternolli že mnogo let, mora vedeti, kaj mu več neše, zato bi bilo drzno, ako bi hoteli v tem oziru dajati mu svete ali poduk!

V Gorici, 20. febr. — Ako pojde tako naprej, postanemo Slovenci stasoma bolj imenitni, nego smo si kedaj domišljevali. Kdo bi bil mislil pred 20 leti, da z našim slovstvom se bodo pečali omikani narodi: Italijani, Francozi, Nemci? Res je, da smo imeli naše pismo že v 9. stoletju po Kristu (da ne bo kak naš prijatelj mislil, da smo bili že pred Kristom na svetu!) in da se od tistega časa ni več pogubilo, da se je bilo posebno v 16. stoletju na novo okrepilo in da je od tistega časa skoz vsa stoletja poganjalo svoje mladike, da je konec prošlega in v začetku sedanjega stoletja dobilo novo moč, da je v zadnjih 40, 50 letih za svoje majhne nožice velikansko napredovalo, da se naše pobožno in narodno slovstvo da primerjati po svoji vsebini, po svoji razširjenosti, po svojem blazivnem in omikavnem vplivu na slovenski narod s slovstvom katerega koli naroda, ali kaj je to naše grmitje in prilitje v primeri z nedosegljivo modrostjo Talmuda, katerega opisuje in občuduje dunajska „Tribüne“ od novega leta naprej, z nebo dosegačo duhovitostjo italijanskega „Corriere“, ki zna farbat črno za belo, z velikansko torbo graške „Tagesposte“, ki je celo slovensko slovstvo v nji zgubila, z uzorom narodne pravičnosti, katero oznanjuje tržaški „Independente“, z nebo naskakajočim pogumom ljubljanskega „Wochenblatt“, z neprecenljivo zgodovinsko zanesljivostjo italijanske „L' Istria“ in nemških „Freie Stimmen“? V primeri s tem svetovnim slovstvom je naša knjiga otročja pisarija, ki ni vredna, da se omikan človek na njo ozre. In pomislite, Slovenci, kako čast, kako nazasluženo odlikovanje smo doživeli, da se dušni velikani, svetovni listi, da se „donne del secolo“ z njim pečajo, da ga presojujejo in obsojujejo. Tudi obsodbe bodimo veseli, ker, kar pride iz takih ust, je zlato, kar pride iz takega peresa, je resnica, kar pride od takih velenov, je dostojno in plemenito. Kaj nam more biti ljubše, ko zlato, katerega nimamo, ko resnica, katero svet pači, ko dostojnost in plemenitost, katerih v nekem goriškem listu ne nahajamo. Bodimo torej veseli tudi obsodbe, ker iz nje spoznavamo, da se za nas zanimajo, dasi nas ne ljubijo.

Ako so naše besede gospodom čitateljem nejasne, naj jim povemo, da goriški „Corriere“ je že večkrat pisal silno zaničljivo o slovenskem slovstvu, katerega ne pozna, in da je v številki od 17. t. m. prinesel dolg spis kot vvodni članek, prestavljen iz graške „Tagesposte“, v katerem slovensko slovstvo in slovenski književni jezik deva v nič, ter pravi, da pri Slovencih piše vsakdo po svoje, da narod književnega jezika na razume, da med Janežičevo slovnico in časnikarskim jezikom je velikanski razloček.

Vemo, da „Corriere“ bere „Sočo“ prav pridno, da torej ne more biti pisana v Slovincem neumljivem jeziku; ako jo on razume, razume jo toliko laže slovenski kmet, ki presega „Corriere“ v mnogih ozirih. Ker se „C.“ marljivo peča s slovensko slovnico, je najbrže uže prišel do spoznanja, da ime glavnega njegovega smešničarja pomeni čukovega sina: zuccone pomeni namreč v italijanski tepca, slov. končnica ič pa sina. Ako bi hoteli žensko zaznamovati, bi morali dostaviti končnico ka in bi dobili ime: Zukonka. V kakih prihodnjih številki nam morda „C.“ pokaže razloček, ki je med Janežičevo in med sedanjo slovensko pisavo. Če ga sam ne more iztuhtati, naj se priporoči „Tagesposti“, morebiti ga poučiči.

Jezikoslovne studije bodo služile „Corrieru“ v čast, ako jih bo nadaljeval, kakor se spodobi; neke druge studije bi mu služile pa celo v korist, ako bi se jih hotel lotiti, n. pr. koliko časa preteče, da bo morala Gorica zopet ali davke zvišati ali dolgove delati? kako bi se dal Korenj v gorenjem delu mesta pokriti, kjer zdravilju ni ugoden in kjer žali estetično čut meščanov in tujcev? kedaj se dopolnijo pomankljivi goriški vodotoki? kedaj dobi ulica Ascoli ravnejšo zvezo z gorenjim mestom, da ne pojde ves promet skoz gosposko ulico? in pred vsem drugim: koliko bo moralo mesto potrošiti, da pokrije mrtvaško gnjilobo na pokopališčih? Ali se ne zdi goriškemu li-

stu vredno, da bi se s tem pečal? Res, da pri tem delu ne bo mogel metati kamenja na Slovence, pa saj pravi, da njemu je za omiko in napredek, ne pa za kamenje in blato. To naj pokaže v dejanjih.

Iz goriške okolice, 14. febr. Kdo se ne začudi, ko bo bral, da misijon podpira narodnost? In vendar je tako! Kako? Od misijona naprej so začeli, kakor se sliši, v Mirnu mnogo mašnih bukev kupovati. Bukve je naročil č. g. župnik iz Ljubljane in jih razdeluje proti povrnitvi stroškov med domače vaščane. Slava mu! S pridnim prebiranjem pobožnih bukev v domačem jeziku utrjuje se vera, ali utrjuje se ob enem tudi narodnost.

Škoda, da ni v vsaki slovenski vasi sv. misijona in da ni v vsaki vasi duhovna, kateri bi širil pobožne bukev med mlade in stare ljudi. Duhovniki so ohranili narodni jezik, ker so ohranili narodovo vero, in to zato, ker je vera tesno združena z narodnostjo. Skrbimo, da se narodu obojno ohrani: vse za vero, vse za dom! Vidite! kako koristni so misijonarji, posebno ako tako gladko in prepričevalno resnice svete vere oznanjujejo, kakor se je godilo v Mirnu. Kak sad je obrodil sv. misijon pa v moralnem obziru? Najlepši. V Mirnu niso nič plesali, nobenkoli, še na pust ne. Nič ni bilo slišati o plesih, pri katerih se brez mere popiva, po katerih se plesalci prepirajo, preklinjajo in nazadnje še stepejo, kakor se žalibog pogosto godi v goriški okolici. Take javne plesne, ki so združeni s surovostjo in zdvijanostjo, naj bi povsod odpravili. Mirenci so dali v tem lep izgled.

Vse drugače se je godilo v Sovodnju. Sovodenjanje spada sicer tudi k mirenskim fari, toda imajo drugega župana. Tudi Sovodenjanje so poslušali sv. misijonske pridige, pa vendar so plesali na tretjo, na drugo, na prvo predpostno nedeljo in tudi na praznik vseh medvedov, t. j. na pust. In kdo je tega kriv? Gotovo g. župan. Kak razloček med mirenskim g. županom in med sovodenjskim. G. župan je sicer dal trdno obljubo, da ne dá dovoljenja za ples, pa vendar so v Sovodnju štirikrat plesali in sicer brez dovoljenja. Kako to? To je lahko uganiti. Kako se govori po Sovodnju? Ko so prašali fantje za dovoljenje, g. župan ni sicer hotel dati izrečno dovoljenja, vendar jih je zagotovil, rekač: no! ako pa bodete plesali brez dovoljenja, jaz vas gotovo ne ustavim. Na podlagi tega zagotovila so plesali, so noreli, brez dovoljenja — formalnega. Prašanje: ali se sme tako rabiti županska oblast? ali se smejo tako rabiti ubogi paragrafi? Menimo, da župani so za to pokhcani, da čujejo nad izpolnovanjem postav in da najprej sami vse natanko izpolnujejo in čajejo občanom lep izgled.

Iz Komna, 20. febr. — Dovolite mi, gospod urednik, da odgovorim par besedic na dopis s Krasa v 7. št. „Soče“. Dopis sam kaže, da pisatelj pozna Komen le po imenu in da je v naših zadevah slabo poučen. — Niti umrla gospodična R. niti njena omožena sestra sti bili upraviteljici na c. k. komenski pošti, temveč bili sti le pomočnici; upravitelj je bil nju oče. Po njegovi smrti bila je služba razpisana in nikdo ni prevzel poštnih opravkov, ampak c. k. poštno vodstvo v Trstu izbralo in potrdilo je sedanjega upravnika.

Trditev, da je nekdo pred meseci v „Sočo“ pisal o komenski pošti in da je grajal nemški napis, ni istinita, ker dotični dopisnik je grajal le neredno poštno upravištvo in nič drugega. Da bi bil omenjenega dopisnika drug dopisnik pobil v vsem, ni resnično, ker prvi dopisnik je bil poslal dokaze za vse svoje trditve; ako niso bili objavljeni, ni on kriv, ampak kdo drugi.

Graja, katero daje g. dopisnik sedanjemu uradovanju, zdi se mi neopravičena. Kdor je poznal prejšnje uradovanje na komenski pošti in je primerja s sedanjim, mora reči, da se ločita, ko noč in dan. Hvalježi moramo biti c. k. poštne vodstvu in Trstu, da nam je poslalo takega moža. G. dopisnika v oči kolje nemški napis: k. k. Postamt. Naj se potolaži; v kratkem dobimo telegrafično postajo, združeno s poštnim uradom, in takrat bo pod cesarskim orlom tudi slovenski napis. Da se na našem poštne uradu v italijanskem jeziku uraduje, smo zvedeli še le od g. dopisnika s Krasa. Sicer pa menim, da ni naša stvar določevati notranji red poštnih uradov, ampak da moremo biti zadovoljni, ako uradi z nam i slovensko občujejo, ako sprejemajo slovenske napise in nam dajejo slovenske tiskovine. Gledé uradnega jezika je poštar odvisen od svojih predstojnikov, katerih ukaze mora izpolnovati.

Poštni uradnik, o katerem piše g. dopisnik, je g. F. Z., obče znan in obče spoštovan mož, blag značaj in pošten pa resničen narodnjak, kateremu bije srce za nalo našo domovino, ki je tudi že v Komnu kot poštar slovensko pisal. Nabrežinci, pri katerih je 7 let služboval, ga močno pogrešajo, ker je blaga duša in značajan mož. Njega naj posnema g. dopisnik s Krasa. Resnicoljub.

S Trnovega nad Solkanom, 21. febr. Naša županija ima redko čast, da sme imenovati svojega domačina preslavnega gospoda predsednika kranjske dežele. Naša vas leži na gorski planoti, ki ponuja na vse strani krasen razgled. Ni ti treba lezti na hrib, ampak iz vasi vidiš na severu gorovje sivega Triglava, boljše vrhove, karnske hribe, tirolsko-beneške planine, na zapadu Evganeje, ki so za Padovo, proti jugu morje in bližnje pogorje. V tem okvirju se razprostira laška planjava z belimi hišami in lepimi mesti. Videm se kaže v nižavi kakor belo gnezdo, reke kakor srebrne niti, Soča se vidi od Ločnika naprej; z dalnogradom vidiš zvonik sv. Marka v Benetkah; čez Kras in Sežano, memo katere se vije železnica, opaziš celo Učko goro pri Reki; Gorice pa ne vidiš, ker je na vznožji preblizu. Nad vasjo se vzdiguje Trnovski gozd, ki je prav lep in se šteje med erarskimi k prvim v Avstriji zato, ker ni zadolžen, ampak daje še precej čistega dobička na leto. Trnovske jone se pošiljajo celo v Marseille na Francosko in v Bombay v Indijo, ker je sekira draž od gozde pokončala.

Blizu 170 metrov nad sv. Goro, 850 pa nad morsk gladino, tam kjer čvrste bukev in vedno zelene jele rastó, stoji hiša precej premožna, v njej olikani prebivalci, — rojstni dom plemenitega gospoda. Slovenci na Koroškem in Štajerskem z veseljem berejo o takem možu, kakoršen je naš rojak, na Kranjskem se ga radujejo, na Goriškem si v čast štejejo, da ga imenujejo svojega, posebno pa sti rodbina in rojstna vas ponosni na takega možaka, na plemenitega gospoda. Ko smo po „Narodu“ zvedeli o odklovanju našega rojaka, poslali smo sledeči brzojavni pozdrav v belo Ljubljano: „Ginenim srcem in navdušeni kličemo: Slava presvetlemu Cesarju! Slava Tebi, ponos in čast rodovine, Tvojih rojakov in cele slovenske domovine! Anton Winkler v imenu rodovine, Stefan Valentinčič v imenu vikarijata, Jožef Rijavec v imenu županije, Fraujo Cicero, učitelj.“

Dne 18. februarja, v nedeljo, zbrali so se iz vseh vasic cele županije najodličnejši možaki na rojstnem domu gospoda barona ter so se radovali pri kozarcu sladkega vinca med petjem in mnogobrojnimi napitnicami, katerih večina je veljala visokemu slavljencu in njegovi rodbini. Da bi se to tudi v Ljubljani na pristojnem mestu zvedelo, spisali in odposlali se navzoči slavitelji sledeče pismo: „Vaše blagorodje, gospod Andrej baron Winkler! Razveseljeni, da je Vašemu blagorodju tako veliko odlikovanje od Nj. Veličanstva, presvetlega cesarja, dodeljeno, zbrali smo se podpisani zastopniki cele trnovske županije v hiši, kjer je Vam zibelka tekla, ter v veseli družbi mnogo, mnogokrat trčili Vam na čvrsto zdravje in še višo bodočo slavo: Bog Vas živi mnogo let srečne z vso Vašo družino na čast in slavo Slovincem, na korist in prospah slavne Avstrije.“ Sledi 29 podpisov.

Tako slavljenje je vse hvale vredno, ker pomaga, da se narod zaveda in da se zbujaa v njem ponos na svojo moč in krepost; udeležencem ostane v vednem spominu 18. dan febr. 1883.

Iz Volč, 21. febr. 1883. Nahajajo se dandanes ne le v velicah mestih, marveč tudi po trgih in vaseh raznotera blaga in koristna društva, ki služijo v poduk in razveseljevanje ali pa v medsebojno podpiranje v gnotnem obziru. Omeniti hočem zelo razvijajoče se veteransko društvo, kateremu je nadpokrviitelj Nj. kraljevska visokost nadvojvoda Albreht, društvo, ki se množi od dne do dne prav veselo, tako da ga ni mesta ni trga ali vasi, kjer bi ne imelo svojih podružnic ali kjer bi vsaj članov ne štelo. To društvo ima glavni namen v medsebojnem podpiranju onemoglih udov, v tem da vzdruže kolegijalnost med dosluženiimi vojaki, in da v času nemira podpira stalno vojsko in da skazuje umrlim udom spodobno zadnjo čast. Da to društvo svojo nalogo resnično izvršuje, naj svedoči sledeči izgled.

V dan 16. t. m. bil je pokop zamrlega pa silno ubožnega veteranskega člana Fr. Krajnika iz Čiginja. Sešlo se je bilo o napovedanem času obilno število bližnjih društvenikov. Njihovo lepo vedenje in vojaško kretanje ter sviranje dobro izvežbane Tolminske godbe, katera je v kratkem času prav lepo napredovala, privabilo je obilo število spremljevalcev pokojnemu do mirodvara ter je žalostno slovesnost močno povzdigovalo. Ko so trugo položili v hladno zemljo, odmeval je trikratni strel od bližnjih hribov; zapustila je potem množica pokopališče. Nek priprosti človek se je pri tej priliki izrazil: Res, lepo je biti ud tega društva, katero svoje zamrle ude s tako častjo spremlja k zadnjemu počitku. Prav je imel. Žive lo toraj veteransko društvo, živela Tolminska godba. Resnicoljub.

Iz Veličegadola na Krasu, 16. februarja. — Preljubljena „Soča“, nadjam se, da sprejmeš v svoje čislane predale ta borni dopis, ki ga napise žuljeva kmetska roka. Ne vzemi v greh, če ne bo vse praviluc napisano, saj pisavec teh vrstic ni nikoli hlač po šolskih klopih dignol. V zadnjem tvojem listu, št. 6, popisuješ vele-

zavlužnega deželnega in državnega poslanca, g. dr. Tonklija, in njegove nasprotnike. Ko sem to prečital, mi je ne hoté na misel prišel stari pregovor, ki pravi, da ni tako poštenega in delavnega človeka na sveti, da bi ne imel sovražnikov.

Pa za Boga, kaj bi se temu čudili, saj vsak še tako malo izobraženi človek lahko ve, od kod to prihaja; saj se še dandanes nahajajo taki visoki gospodje, ki se bolj bojijo slovenskega jezika, ko hudič križa; zato vse žile napevajo proti tistemu, ki se za tlačeni slovenski narod v deželnem in državnem zboru krepko poteguje. Kedor je skrbno opazoval delovanje g. dr. Tonklija v deželnem in državnem zboru od prvega časa njegovega poslovanja do današnjega dne, mora, če je tudi njegov nasprotnik, pritrčiti, da se krepko poteza za tlačeni narod slovenski. Zdi se mi tisti Slovenec, ki dr. Tonklija sovraži, podoben človeku, ki je od mladih let v ječi v debele ketne zakovan. Ko se človek dobi, ki se na pravem mestu za njegovo rešitev krepko poteguje in si na vso moč prizadeva tlačnega rešiti, da bi saj nekoliko laže dihal, se tlačeni v svojega dobrotnika zaganja, ga sovraži, obrekuje in preganja, med tem ko svojemu tlačitelju za mali košček kruha, za kakšno medaljo, kakšno nagrado ali Bog vеди za kakšne malenkosti prijazno roko podaja in ga na narvišem mestu podpira, da ima potem lepo priliko, ga še bolj v železe vklepati.

Takemu človeku bo vsak pameten rekel, da ali je prav neumen ali pa prav hudoben. Možje slovenski, ki vam še gorko srce za tlačeni narod slovenski bije, ne pozabite pri prihodnjih volitvah v deželni zbor moža, ki se z uma bistrim mečem za vas neustrašeno bojuje, volite ga enoglasno, da bote svetu pokazali, da vam res srce za slovenski narod bije in da znate ceniti moža, ki se za vaš blagor poteguje.

Toliko za danes, preljubljena „Soča“; če ti bo ljubo, še kaj iz žuljave kmetske roke prijeti, ti prihodnjic še kaj poda. (Prosimo. Ur.)

Z Nabrežine, 15. febr. — Nabrežinske pustne veselice niso bile nekemu gospodiču nič kaj po volji, zato zdihuje se svojim „joj“ v Vašem listu (5. št.). Gospodič kaj rad svetuje, pa je sam sveta potreben; zato bi mu jaz svetoval, naj se o vsem prej dobro prepriča, predno kaj objavi. Da je bilo mnogo neslovenskega življa pri veselicah, je res, ali treba je pomisliti, da tukaj živi mnogo čisto italijanskih rodov, katerih krasotice so se torej dosledno v svojem jeziku zahvaljevale. Ker je gospod poročevalec slišal le italijansko zahvalo, je to znamenje, da se je kaj dobro z njimi zabavljaj. To se je godilo pri prvi veselici 28. jan., o drugi, ki je bila 4. t. m. nam gospodič nič ne poroča, morebiti zaradi tega, ker je Nabrežincev že pred veselico nekako nerodoljubnost očital. In glej Nabrežinci so vse tako napravili in uredili, da je bilo spoznati, da tukaj gospodarijo Slovenci. Pod slovenskimi zastavami zabavljali so se Slovenci in Italijani; tudi o tej priliki slišal se je kak grazie, kateremu pa ni iskati uzroka tam, kjer ga išče po čudni logiki gospod dopisnik. Tudi gledé nemščine v tukajšnji šoli se je pokazal g. dopisnik popolnoma neveselje; zato bi mu zopet svetovali, da se o tej stvari prepriča, predno začne pikati. Gospod dopisnik pokazal je v malih vrstah, da je v tukajšnjih razmerah neveden.

Našim veterancem in rodoljubom želim, da bi napravili o svojem času zopet veselice, pri katerih se bodedo vsi lahko po domače zabavljali.

Ob Beli, 24. febr. — Slovenci imamo mnogo Bel, zato moram najprej povedati, katera je ta, ob kateri pišem, da me ne bo iskal kdo v solnici ali v luni. Z izviri Vipave obdaja moja Bela polotok, na katerem stoji Trg, ki je bil nekdanj narodno ognjišče, a zdaj postal je germanstvo stebrišče. Pustni ponedeljek zbralo se je precej okoličanov v Trgu, v narodni čitalnici, da bi se tam za slovenstvo nekoliko ogreli, ali letos so se opekli. Uže nekoliko časa veje tu nek protinaroden, mrzel veter, ki ni nič podoben vipavski burji, ampak kaže, da je zauesen s tujih tal na našo zemljo. Čitalnica je prirejala druga leta narodne veselice, ki so dalec slovele; zato so posebno pustni ponedeljek dobajali okoličani v velikem številu v Trg. Letos je bilo vse drugače; kar se govori o veselici od 2. februarja, je za bivše narodno ognjišče prežalostno, sramotno. Pri ujeje se je razlegalo nemško petje in nekaterim Tržanom je to, kakor se pripoveduje, dopadalo, tako da so nemško petje celo zagovarjali. Širi in javlja se nemškutarstvo tudi na druge načine; k slovenskim veselicam vabijo Vipavci z nemškimi vabili, slovenskim gasilcem se dali ime Feuerbehr in jim nemško komandirajo, namesto da bi jim slovensko zapovedovali. Če se Slovenka zazija v kečega Nemca in ima otroke, jih odgojuje nemško in poštenega Slovenca nagovarja po nemško. Tako se narod zgrblja in tujstvo se šopiri.

Politični pregled.

V predzadnji seji državnega zbora odgovoril je ministerski predsednik grof Taaffe na interpelacijo dr. Herbsta in tovarišev gledé prepovedi o razprodaji dunajskih listov „N. W. Tagblatt“ in „Vorstadt-Zig.“ Najprej je dokazal minister da je ona prepoved v zakonu utemeljena. Sicer pa, nadaljuje, je ta naredba vpejlana z ozirom na javne razmere, kajti ako listi zaporedoma razburjajo ljudstvo s popačenim popisovanjem dogodkov javnega in privatnega življenja, ako žalijo npravni čut velike večine ljudstva z nesramnimi naznanili, je vlada ne le opravljena, temveč primorana, da uporabi vsa postavna sredstva zoper tako početje. Govornik zavrača na to sumničenje, kakor bi se tiskovna postava jednostransko rabila, in pravi, da se lahko dokaže, da so dosedanje naredbe v tem oziru zadevale javne liste brez ozira na njih politično stališče. — V tej seji je utemeljeval dalmatinski poslanec dr. Bulat svoj predlog o prenaredbi §. 14. sodnega reda za Dalmacijo ter je razpravljaj odlok najvišjega sodišča od l. 1882., vsled katerega je bil zapovedan za vso Dalmacijo italijanski jezik izključno kot sodnijski jezik, kar je prouzročilo po vsej deželi veliko razburjenost. Njegov predlog se je izročil sodnijskemu odseku.

V torek 20. t. m. je bila zopet seja, v kateri je poročal poslanec Graf najprvo o postavi zadevajoči podporo za Tirolsko, ki je bilo po povodnjih mnogo poškodovano. Predložena postava je bila v drugem in tretjem branji brez ugovora sprejeta. Isto tako je bila sprejeta postava o urejenji Drave. Po tem se je nadaljevala debata o zložitvi kmetskih zemljišč.

Gospodsk zbornica je sprejela obrtno novelo v drugem in tretjem branji z malimi, nebitvenimi spremembami, kakor jo je drž. zbor priporočal. Zdaj torej ni več zadržka za vpeljavo te jako važne postave. Tudi novela k šolske postavi je dognana in od te zbornice z večino sprejeta.

Česki klub je bil zbral iz svoje srede odsek za načrt postave, ki bi imela določiti uradni jezik v posameznih kronovinah. Minister Pražak je pa obljubil, da bode vlada sama predložila načrt take postave, ter izjavil, da se jako marljivo nabirajo vse date za to. Čas je, da se fakijskim spletkam gledé jezikovne jednakopravnosti v sodnijskih zadevah s pomočjo take postave enkrat za vselej konec naredi.

Kaminski-jeva zadeva, od katere so si ustavoverci mnogo obetali, polegla se je deloma že sedaj. V to je pripomogla neka brošura „Pro nihilo“, katera pravi, da je baron Pino na višje povelje oddal poprečno gališko železnico le enemu glavnemu podjetniku.

V Londonu zboruje takozvana „podunavska konferenca“, katera se peča s podunavskim prashanjem, to je z vravnavo brodarjenja med železnimi Vrti in mestom Galacom, kakor tudi z zahtevami Rusije gledé dunavskega rokava Kilija.

Poročali smo, da umira ruski minister Gorčakov v Nici. Nemški listi so že pisali članke o njega smrti, a pokazalo se je, da Gorčakov niti v Nici ne biva, temveč na Nemškem v Baden-Badnu, kjer se prav počuti.

Na Francoskem je ministerska kriza s tem končana, da je sestavil odločni republikanec Gambettove barve Ferry novo ministerstvo.

Italija išče povoda, da bi se s Turkom sprla, da bi potem zasedla Tripolj v Afriki. Radovedni smo, na kateri način se ji to posreči.

Med Črnogorci in Albanci so bile zadnji čas zopet večje in manjše praske brez posebnih nasledkov.

Domače stvari.

Cesarski dar. Naš presvetli cesar so darovali 300 gld. občini Medea v Furlaniji za popravo mosta čez Idrijo.

Milostljivi gospod škof poreško-puljski, prečastiti g. dr. Alojzij Zorn, odrine prihodnji terek iz Gorice in bo slovesno vmeščen v poreški stolni cerkvi 4. marca t. l. Najprisrčnejša voščila vseh rojakov, resničnih častilcev, ga bodo spremljala na daljni poti. Prih. nedeljo ob 8. bo maševal na Kostanjevici.

Vabilo k velikej „Besedi“, koju priredi slovenska čitalnica v Gorici dne 25. februarja t. l. Pričetek ob 7¹/₂ uri zvečer. Spored: 1. „Vse mine“, priredil dr. B. Ipavec; poje mešani zbor. 2. Miroslav Vilhar: „Filozof“, šaloigra. 3. „V naravi“, šaljiva polka; Gjurro Eisenhut; poje možki zbor. 4. Podgorjanski: „Slovenka“, deklamacija. 5. „Želje“, vglasbil za bariton se spremljevanjem na klavirji Ant. Nedved. 6. „Danici“, vglasbil dr. G. Ipavec za zbor in samospjev. 7. Lujiza Pesjakova: „Svitoslav Zajček“, veseligr. 8. „Slavjanka“, vglasbil S. Carli; poje mešani zbor. Po „Besedi“ skupna zabava in tombola. Odbor.

G. Ivan Šolar, c. k. deželni šolski nadzornik v Dalmaciji, bivši profesor na goriški gimnaziji skoz mnogo let, bil je te dni vnovič zadet od mrtuda in sicer po tisti strani života, ki je bila še zdrava ostala. Do zdaj se ne vé še, ali je upati, da bo učenemu gospodu bolje ali ne.

Nova železnica. Neka družba se je zavezala proti italijanski vladi, da bo stavila železnico iz Benetk skoz Portogruaro do Cervinjana proti Tratu vedno ob morji. Kjer prestopi železnica na avstrijska tla, bi pa avstrijska vlada zidala naprej ali njeni podvzetniki. Nova progá bi šla iz Cervinjana mimo Ogleja in Ronk do Tržiča (Monfalcone), kjer bi se združila s sedanjo južno železnico. Potovanje iz Trata v Benetke in dalje v Italijo bi se tako mnogo skrajšalo.

Tržaška razstavna loterija kaže mnogo nedrednosti. Pripoveduje se, da zadnje dni so prodajali listke, ki so sicer veljali po 50 kr., tudi po 15 in 10 kr. in da je nek gospod kupil za 75 gld. 500 listov. To bi bilo vendar nekoliko prehudo.

C. k. poštna hranilnica v Gorici je samo za Nemce in Italijane, ne pa za Slovence, polnopravne avstrijske državljane. Tako bi bilo soditi po napisih na zidu in na vratih pred tem zavodom in po c. k. tobakarnah, ki so le nemški in italijanski, ne pa tudi slovenski. Za mnogoštevilne Slovence v mestu in za slovensko prebivalstvo v okolici: v Podgori, v Pevmi, v Štavnuru, v Podsabotinu, v Starigradi, v Štandreži, v Šempetru, v Vertolbi, v Sovodnji nima ta zavod ni napisu ni oznanila. Njegovi prevzvišenošti trgovskemu ministru baronu Pinotu in vodji c. k. poštnega hranilničnega urada na Dunaji priporočamo v odlikovanje našega c. k. poštnega vodjo Alojzija Dell' Ara, ki, kakor se zdi, ne ve nič o tem, kar je pisal naš dunajski dopisnik v štev. 5. „Soče“, da namreč novi zavod strogo zahteva od svojih uradnikov, da so pravični vsem narodnostim. Gospoda Dell' Ara štejejo goriški Italijani med dobre katoličane in pravijo, da je tudi ud nekega pobožnega društva. Mi ne vemo, kako se stinja dobro katoličanstvo s preziranjem naravnih in postavnih pravic kakega naroda. Kaj moremo reči „Corrieru“, ki je v židovskih rokah, ako dober katoličan z nami tako ravná.

Društvu „Sloga“ so poslali dopolnene imeniške gospodje poverjeniki v Ročnji, Čepovanu in Mirnu z imeni 31 udov in z zagotovilom, da sčasoma se število društvenikov v njih poverjeniškem okraji še pomnoži. Vsa čast delavnim poverjenikom in zavodnim narodnjakom, ki hočejo po svoji moči skrbeti za splošni napredek in za potrebe poedinih krajev. Le tako naprej!

G. Ivan Bano, učitelj v Divači, odgovarja v „Edinosti“ od 17. t. m. na dopis iz Divače v celovškem „Miru“ od 10. t. m., ki je bil prišel tudi v zadnji naš list v sestavek z napisom: „Odlična župana“, ter pravi, da ni mlačen narodnjak in da ne širi nemštva, ampak da le na željo in na prošnjo nekaterih železniških uradnikov podučuje njih otroke zunaj šole v nemščini, v šoli da pa podučuje, kakor mu je ukazano.

G. Aleksander Rozman, bivši c. k. okrajni sodnik v Bolci, postal je c. k. notar tam. Ali sme mo pričakovati, da bo ustrezal g. notar pravičnim željam narodnih Bolčanov? Javna pisma se morajo pisati v tistem jeziku, ki ga dotičniki umejo in zahtevajo. Na Vas, narodni Bolčani, je večidel ležeče, ali Vam bo g. notar pisal slovensko ali nemško? Držite se pravic, katere Vam dajejo temeljne postave, in ne bote osramoteni.

V družbo sv. Mohora se sprejemajo udje do 5. dne prihodnjega meseca. Nobena družina ne sme zanemariti lepe prilike, ko si more za 1 gl. omisliti lepega in podučivnega berila za celo leto. Gospode poverjenike prosimo v imenu narodove omike in narodnega blagostanja, naj ljudstvo o tej reči podučijo, da se v mnogem številu vpiše v prekoristno družbo. S Krasa smo zvedeli, da prebivalci nekega kraja (v kom. dek.) morajo daljno pot storiti, ako

se hočejo v družbo vpisati, ker gospod, ki bi moral za to skrbeti, noče o družbi nič slišati. To bi se ne smelo slišati o Slovencu, ki je vnet za dušni razvoj in napredek naroda. Na delo, ker le delo moza časti.

Loterija „narodnega doma“. Upravni odbor razposlal je srečke uže po vsem Slovenskem, potem na nekatere kraje Hrvaškega, Dalmacije, Českega in v Sredcu v Roigarijo. Začele so društvenemu blagajniku prinajati uže tudi pošiljatve denarja za razprodane srečke in sicer ne le s Slovenskega, temveč tudi s Českega, kjer se srečke razmeroma hitreje prodajajo, ko med nami. Rojaki! ne dajmo se vendar po ostalih bratih naših osramotiti! Spoznajmo važnost „narodnega doma“ kot sijajnega spomenika naše probujenosti, velike literarne in dijaške ustane ter poroka boljše bodočnosti naše in sezimo po srečkah, katere imajo tudi zato veliko vrednost, ker je loterija „narodnega doma“ v resnici s sijajnimi in mnogimi dobitki preskrbljena.

„Podpiralna zaloga slovenskih vseučilišnikov v Gradci“ izdala je drugo poročilo o svojem delovanju in stanju v šolskem letu 1882. Glavnici je prirastlo od oktobra 1881. do oktobra 1882. 115 gl. 75 kr. Sedanja glavnica ima 3500 gl. imenske vrednosti in 7 gl. 65 kr. gotovine. Dohodki lanskega leta so znašali 402 gl. 70 kr., stroški 291 gl. 56 kr., tako da je ostalo gotovine 111 gl. 14 kr. Predsednik pravičnega odbora je letos profesor dr. Krek. V odboru sta še dva druga vseučilišna profesorja, dr. Eppinger pa dr. Vargha.

Učiteljsko društvo ptujsko sklenilo je razpisati nagrado za en ali dva najboljša spisa, ki bi ocenila Slomška kot pedagoga (učitelja odgojevalca). Nagrada za oba sestava bo znašala najmanj 100 gl. Slovenske pisatelje vabi učiteljsko društvo, naj gredo na delo. Spisi naj se pošljejo vsaj do konec meseca septembra t. l. brez imena in zapečateno pismo, v katerem je ime, učiteljskemu društvu v Ptuj. Gospodje ocenjevalci (presojevalci) se razglasijo v kratkem, njih razsodba pa še le o božičnih praznikih. Spisa ostaneta lastnina učiteljskega društva ptujskega, katero si pridržijo pravico, jih založiti in jih razprodajati. Ranjki Slomšek je spisal mnogo pedagoških sestavkov in je bil pravi učitelj naroda. Prav bi bilo, da bi se delovalo tega pedagoga prvaka bolje spoznalo, nego do zdaj. V to imata pripomoči sestavka, za katera je razpisana nagrada. Hvala učiteljskemu društvu ptujskemu, da je začelo priporočevati učenje domačih odgojevalcev in učiteljev in da ne sega le po tujih delih.

„Reform“, na Dunaji izhajajoči tednik, ki zagovarja slovanske težnje in stane na leto 12 gl., je prinesla v številki od 15. februarja t. l. štir S. Gregorčičeve pesmi in nemški prevodi od J. K. Winfrieda namreč: Moja srčno kri škropite, — Njega ni, — Pozabljenim, — Moč ljubezni. Dunajčani iščejo biserov v našem slovstvu, da se nad njimi radujejo, nekateri Goričani izmišljujejo v njem pomankljivosti, da nam jih očitajo. Različni ukusi pa različna omika.

Praktična metodika za učitelje in učiteljske pripravnike. Sestavil in založil Ivan Lapajne, ravnatelj meščanske šole v Krškem. V Ljubljani 1882. Natisnil R. Milic. 8.0 144 str. Cena 80 kr. — Gospod pisatelj, ki je že l. 1881. izdal „Prvi pouk“, to je navod za poučevanje na najnižji stopnji narodne šole, priskrbel je z novim delom navod za praktično poučevanje na vseh stopinjah ljudske šole. Kakor pridna bučelica nabiral je pisatelj gradiva po mnogih knjigah in šolskih časnikih, slovenskih in nemških, kateremu je dal dopolnilo iz lastne skušnje in lastnega znanja. Veliko praktičnega gradiva povzel je iz „Učiteljskega Tovarša“, „Slovenskega Učitelja“, „Popotnika“ in iz goriške „Šole“; a najboljša podloga so mu bili „Učni načrti za ljudske šole v Primorju“, katera dežela je edina, ki je nove učne načrte s prav obširnimi navodmi tudi v slovenskem jeziku razglasila. S tem delom je g. pisatelj po svoji moči pospešil dobro poučevanje v slovenskih ljudskih šolah. Njegova knjiga bo marsikateremu učitelju dobro služila, ker ima razne didaktično-metodične navode zbrane v eno celoto.

Po kratkem predgovoru in nekaterih opombah o vrednosti in potrebi praktične metodike v slovenskem jeziku, o pedagogiki, didaktiki in metodiki, razdelil je celo tvarino na deset poglavij po številu predmetov, ki se podučujejo v ljudski šoli razun verouka. Ti predmeti so: slovenščina, zemljepisje, zgodovina, prirodoznanstvo in sicer: prirodopis in prirodoslovje s kemijo, računstvo, merstvo, pisanje, petje, telovadba, katerim dodaj za deklice ročna dela. Poglavja so večinoma tako razdeljena, da imajo najprej splošni učni načrt z učno svrhu, potem nadrobni učni načrt, slednjič učne poskuse. Vsak oddelek daje najprej pravila ali izgleda za nižjo, potem za srednjo, slednjič za višjo stopnjo. Ta knjiga je slovensko slovstvo pomnožila v stroki, ki ni imela še celotnega dela, ako izvzameš omenjene „Učne načrte“, in budi

toplo priporočena vsem gg. učiteljem in učiteljskim pripravnikom.

TELEGRAM.

Iz Spljeta se nam brzojavno poroča, da c. k. deželni šolski nadzornik v Dalmaciji, g. IVAN ŠOLAR, slovenski pisatelj in učenjak, ki je mnogo let podučeval na goriški gimnaziji, je sinoči, 22. t. m., od mr-tuda zadet umrl. Naj v miru počiva.

Tržno poročilo

V Gorici, do 20. febr. 1883.
Pšenica hektoliter gld. 8.50 do 8.90 kr. — Turšica gld. 5.20 do gld. 5.90 kr. — Rž gld. 6 gld. do gld. 6.50 kr. — Ječmen cel gld. 4. do gld. 4.10 kr. — Ječmen pehan gld. 5.50 kr. do gld. 9. — Oves gld. 3.20 kr. do gld. 3.60 kr. — Fižol gld. 9. do gld. 10. — Ajda gld. 4.60 kr. do gld. 4.80 kr. — Rajž (riž) fin kvintal gld. 24. do gld. 25. — Rajž srednji gld. 19. do gld. 22. — Rajž indijski gld. 15.50 do gld. 16. — Maslo gld. 96. do gld. 100. — Mast. domača (salo) gld. 75. do gld. 77. — Mast ogrska gld. 82. do gld. 84. — Špeh domači in ogrski gld. 74. do gld. 78. — Sir placentinski gld. 1.40 do gld. 1.80. — Sir ovčji (pekorin) gld. 1.30 do gld. 1.34. — Sir bolški, stari gld. 104 do gld. 108. — Sir bolški novi gld. 64. do gld. 68. — Sir Grojer gld. 74. do gld. 78. — Olje iz oljk gld. 45 do gld. 72. — Olje iz pavole angleško gld. 38. do gld. 40. — Petrolij v sodih gld. 23. kr. do gld. 23.50 kr. — Petrolij v zabojih gld. 25 kr. do gld. 25.50. — Čespe neolupljene gld. 20. do gld. 22. — Čespe olupljene gld. 56. do gld. 60. — Breskve gld. — do gld. — Fige gld. — do gld. — Kava gld. 92. do gld. 180. — Sladkor gld. 42. do gld. 47. — Otrobi debeli z žakljem gld. 5.10. — Otrobi drobni z žakljem gld. 4.90 kr. — Vino črno hektoliter gld. 19 do gld. 21. — Vino belo gld. 18 do gld. 20.

V Ljubljani, 2. februarja. — Pšenica, hektoliter gld. 7.47 k. — Rž gld. 5.20 k. — Ječmen gld. 4.55 k. — Oves gld. 2.93. — Ajda gld. 4.23 k. — Proso gld. 5.04 k. — Koruza (turšica) gld. 5.20 k. — Leča gld. 8. — Grah gld. 8. — Fižol gld. 9. — Krompir, kvintal gld. 2.68 k. — Maslo, kilo 96. k. — Mast 88. k. — Surovo maslo 58. k. — Špeh frišen 68. k. — povejen 75 k. — Seno, kvintal gld. 2.96 k. — Slama gld. 1.96 k. — Drva trda, 4 štirjaški metri gld. 6. — Drva mehka gld. 4. — k. —

V Trstu, do 20. febr. — Pšenica iz Odeše kvintal gld. 10.50 do gld. 11 k. — Pšenica ogrska gld. 10.50 k. do gld. 11. — Turšica podonavska gld. — k. do gld. — k. — Turšica z Jutrovega gld. 10.20 k. do gld. 10.25. — Rž s črnega morja gld. 7.50 k. — Oves ogrski gld. 7. do gld. 8. — Oves albanski gld. 6.25 k. do gld. 6.75 k. — Fižol gld. 10.50 k. do gld. 12. — k. — Grah gld. 10. do gld. 15. — Rajž italijanski srednji in fin gld. 14.50 do gld. 23.50 k. — Rajž indijski gld. 12.50 k. do gld. 13. — Mast ameriška gld. 79. — Špeh gld. 74. — Olje iz oljk italijansko v sodih gld. 40.50 do gld. 62. — Olje iz oljk iz Jutrovega in iz Albanije v sodih 43. do gld. 44. — Olje iz oljk dalmatinsko v sodih gld. 43. — Olje iz pavole angleško gld. 32. do gld. 40. — Petrolij v sodih gld. 10. k. do gld. 10.25. — Petrolij v zabojih gld. 13. — k. do gld. 13.25 k. — Sladkor gld. 29. do gld. 35. — Kava gld. 35. do gld. 105. — Lešniki gld. 19. do gld. 32. —

Poslovilo.

Odhajaje iz Št. Petra, kjer sem 10 let kot vrtnar pri Nj. Eksk. visokorodnem gosp. grofu Coronini-ju služil, zahvaljujem se vrlim tamošnjim občinarjem za prijaznost in ljubezen, ki so mi jo ves čas mojega bivanja med njimi izkazovali, ter jih prosim, da bi še v prihodnje me v blagem spominu imeli. — Vsem prisrčno kličem: Z Bogom! Živili!

V Št. Petru, dne 20. februarja 1883.

JOSIP FAUTONI,
vrtnar.

Listnica uredništva. Gospode dopisnike, katerih sestavkov nismo prinesli, prosimo potrpljenja. Upamo, da tudi prihodnjič ne bo prekasno, dasi bi bili radi uže danes vsem ustregli.

Božjast

in vse živčne bolezni zdravi pismeno v ti stroki zdravnik dr. Killisch v Draždanah (Dresden, Sachsen). Na tisoče ozdravljenih. Zlata svetinja znanstvenega društva v Parizu.

Vrtnarjem.

V štacuni Jožefa Kulota v Raštelji h. št. 2. se dobivajo vsakovrstna vrtna semena frišna in s poroštvo po prav nizki ceni.

Št. 32E/

Oznanilo.

Ravnateljstvo zastavljavnice (Monte di pietà), ustanovljene po grofu Thurnu v Gorici naznanja, da bode dne 12. marca 1883. začela javna dražba (kant) nerešenih zastav IV. četrtletja 1881, t. j. tistih, ki so bile zastavljene meseca oktobra, novembra in decembra 1881.

Ravnatelj: Lovisoni.

Franc „čisti hitro in gotovo.“
Jožefov Profesor KARL pl BRAUN na Dunaji.
Grenki ne uzrokuje nikakih težav
Studenc Profesor pl. SAMBERGER na Dunaji.
„dela bolj uspešno, ko druge grenke vode,“
Professor LEIDESDORF na Dunaji.

Zahteva naj se vedno in razločno: **FRANC-JOŽEFOV GRENKI STUDENC.** Zaloge povsod. V Gorici: lekar g. Cristofolletti in A. Seppenhofer.

Razpošilja se iz Budapešta.

Čudovite kapljice

Sv. Antona Padovanskega.

To priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodejna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokaže njihova čudovita moč. Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in preženejo prav kmalu najrdovratniše želodčne bolezni. Prav izvrstno vstrezajo zoper hemorojde, proti boleznim na jetrih in na vranici, proti črevesnim boleznim in proti glistam, pri ženskih mesečnih nadležnostih, zoper bel tok, božjast, zoper bijo srca ter čistijo pokvarjeno kri. One ne preganjajo samo omenjenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo.

Prodejejo se v vseh glavnih lekarnicah na svetu; za naročbe in pošiljave pa edino v lekarnici Cristofolletti v Gorici, v Trstu v lekarni C. Zanetti in G. B. Rovis in v lekarni Alla Madonna v Korminu.

Ena steklenica stane 30 novcev.

Ravnaj se po tem.

Ako se zanemari kako prehlajenje, nastopijo, kakor jo znano, le premnogokrat najrsnejši nasledki, kakor boleznj v vratu, v prsih, v pljučah; zato se ne morejo nikoli dosti priporočiti lekarja W. Vossa kroglice proti prehlajenju, katere odstranijo, kakor je znano, v malo urah navadno prehlajenje s spremljajočimi ga neprijetnostmi, ki so kašelj, zagrjenost, zatepenost, mrzlica itd., in ki premenjajo večo bolezen koj v najmilejšo obliko. Pazi naj se na to, da sti na zavitku imeni lekarja W. Vossa in dr. med. Wittlinger-ja. Nahajajo se v škaticah po 70 kr. v Gorici le pri g. Cristofolletiju na Travniku in pri g. Pontonu v Raštelju.

Prva dunajska hernalska tovarna na par na strobu in lepivo iz puenice, Wien, Hernalser Hauptstrasse, 101,

priporoča svoje izdelke v do zdaj v kupčije nenavadni finosti po najnižih cenah in sicer:

št. 00. visoko prima žarna štirka (skrob)

št. I. prima štirka za tul,

št. II. štirka za muselin,

št. III. štirka za lepilo,

in čevljiarsko lepivo (pop),

Rapozilja se od 05 kijov naprej.